

Pilot integrale aanpak zwerfafval tracé Ring Noord (A10, S117) tot en met Purmerend/Beemster(via A8, A7)

Datum: september 2020

Colofon

Uitgegeven door: Rijkswaterstaat Leefomgeving
Informatie:
Telefoon:
Uitgevoerd door: Henk Dillingh en Hanneke van der Bijl-Stolk
Datum: september 2020
Status: definitief
Versie: 1.0

Inhoud

	Inleiding	4
1	Pilotdefinitie	5
1.1	Doel	5
1.2	Pilotgebied	5
1.3	Stakeholders	8
1.4	Aanpak	8
2	Resultaten	9
2.1	Fase 1: Start	9
2.2	Fase 2: Uitvoeren nulmeting	9
2.3	Fase 2: Inzetten van interventies	11
2.4	Fase 2: Effectmetingen (monitoring)	13
2.5	Fase 3: Evaluatie en afronding	23
3	Conclusies en aanbevelingen	24
	Bijlagen	
1	Pilotteam	26
2	Screenshots objectieve metingen	27
3	Notitie waarmee colleges van B&W deelnemende gemeenten zijn geïnformeerd	31
4	Meetlocaties met meetvakken	32
5	Vragen subjectieve meting	35
6	Uitwerking brainstormsessie	37

Inleiding

Zwerfafval langs wegen is een veel voorkomend probleem en lastig om aan te pakken. De automobilisten (incl. vrachtwagenchauffeurs) zijn hierbij de grootste vervuilers. Om aanknopingspunten te vinden voor maatregelen ter voorkoming van zwerfafval is de hele reis van de automobilist belangrijk. Vanuit de reis-gedachte van een automobilist is het van belang om een traject integraal aan te pakken met behulp van verschillende stakeholders en belanghebbenden.

In 2018 is Rijkswaterstaat benaderd door de gemeente Landsmeer. Rond de afslag S117 (Landsmeer) vanaf A10 en aangrenzend gebied wordt veel zwerfafval gevonden. Vrijwilligersorganisatie Landsmeer Schoon wilde graag een actie uitvoeren om dit zwerfafval aan te pakken en bewustwording te creëren. Via de gemeente Landsmeer is Landsmeer Schoon in contact gekomen met Rijkswaterstaat. Een aanpak van zwerfafval langs rijkswegen paste bij de ambitie van Rijkswaterstaat voor een schoner areaal. Rijkswaterstaat heeft het verzoek breder opgepakt door meerdere belanghebbenden (gemeenten, stakeholders) erbij te betrekken en het projectmatig op te pakken zoals een pilot die Rijkswaterstaat eerder heeft uitgevoerd bij Hoogeveen. Het project is een pilot waarin de kennis uit de pilot Hoogeveen op grotere schaal is getoetst.

In juli 2018 is een start gemaakt met deze pilot. De pilot is uitgevoerd van augustus 2018 tot en met mei 2020. In voorliggend rapport worden de resultaten omschreven.

1 Pilotdefinitie

1.1 Doel

Het doel van deze pilot is drieledig:

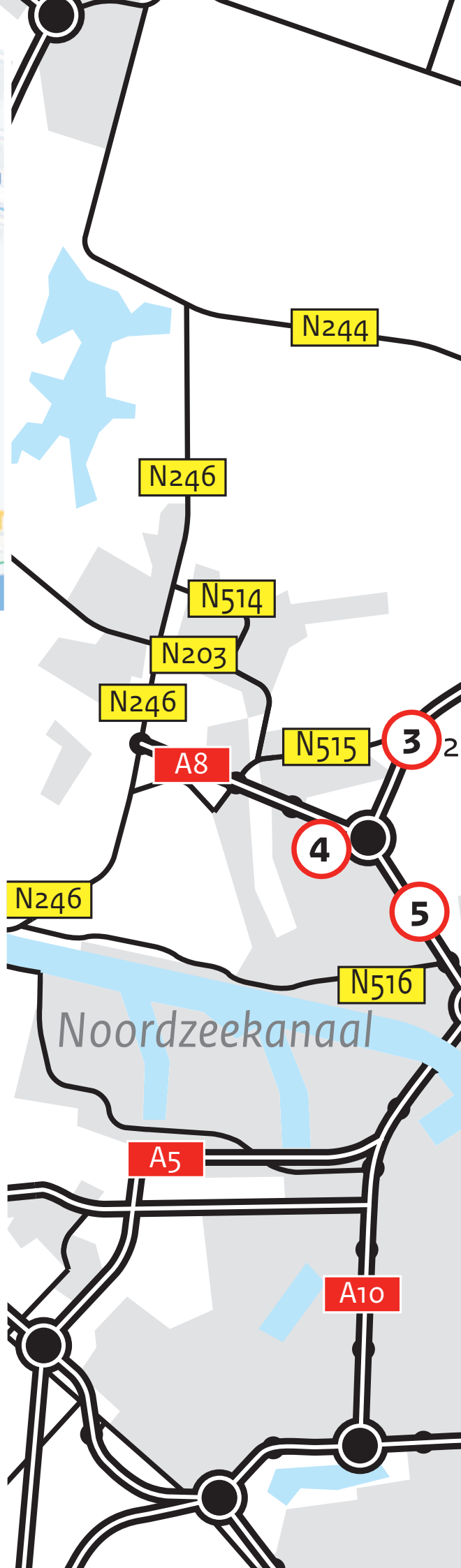
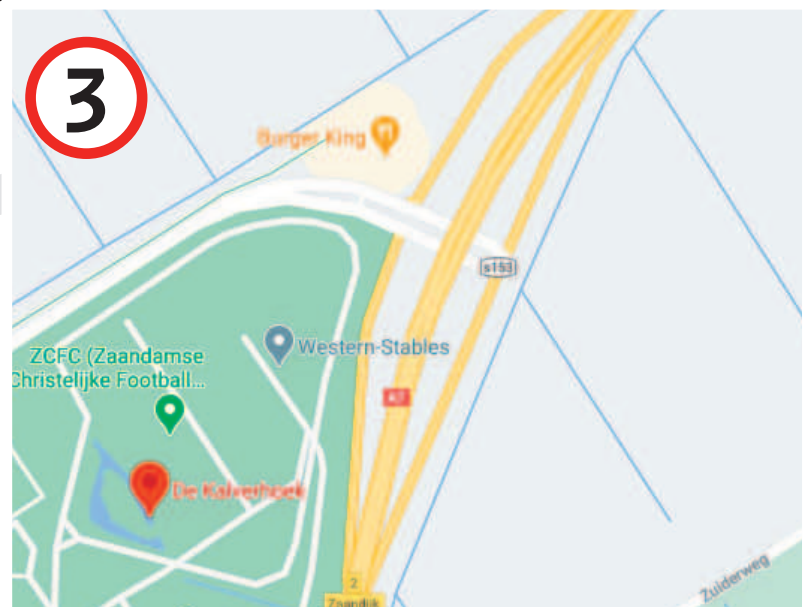
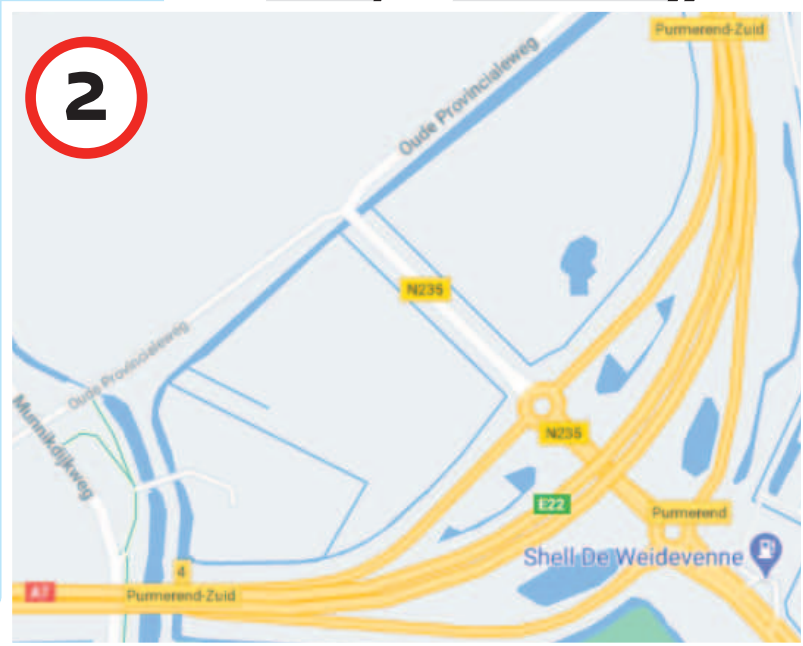
- Zwerfafval onder de aandacht brengen van de automobilist en medeweggebruiker (bewustwording).
- Het verminderen/voorkomen van het zwerfafval.
- Nagaan welke interventies effectief zijn in het pilotgebied.

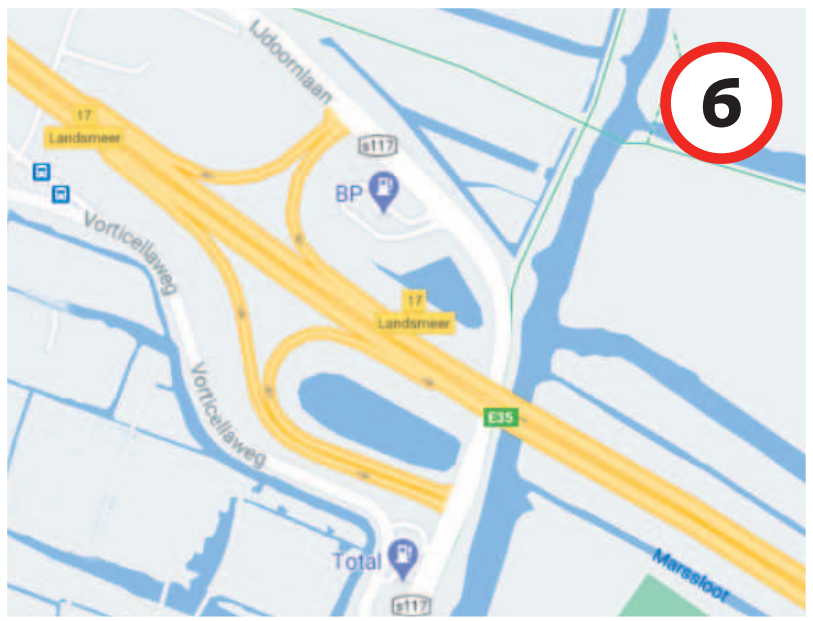
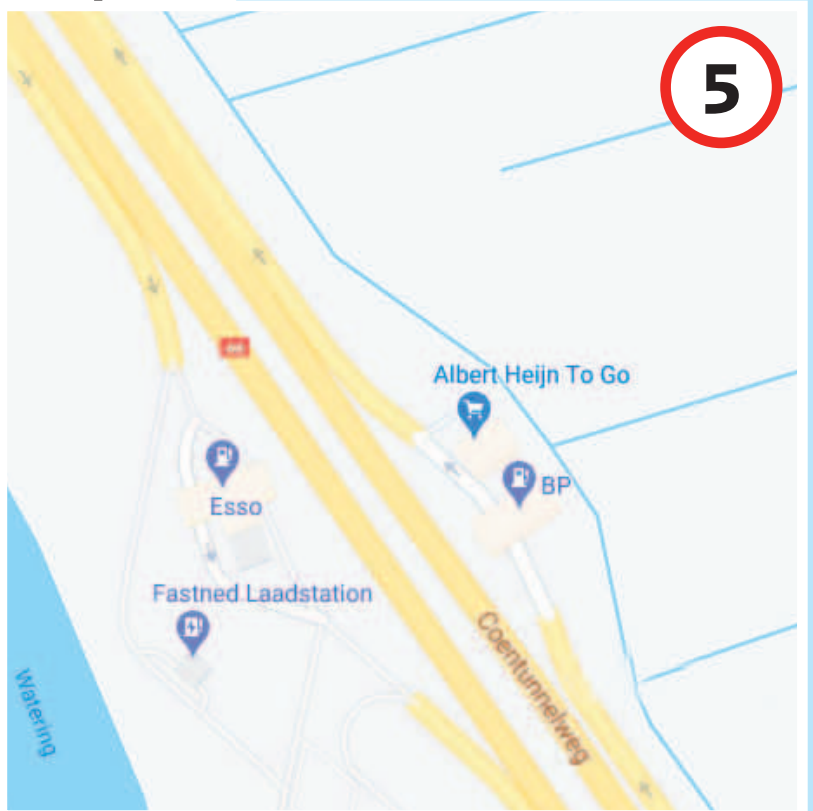
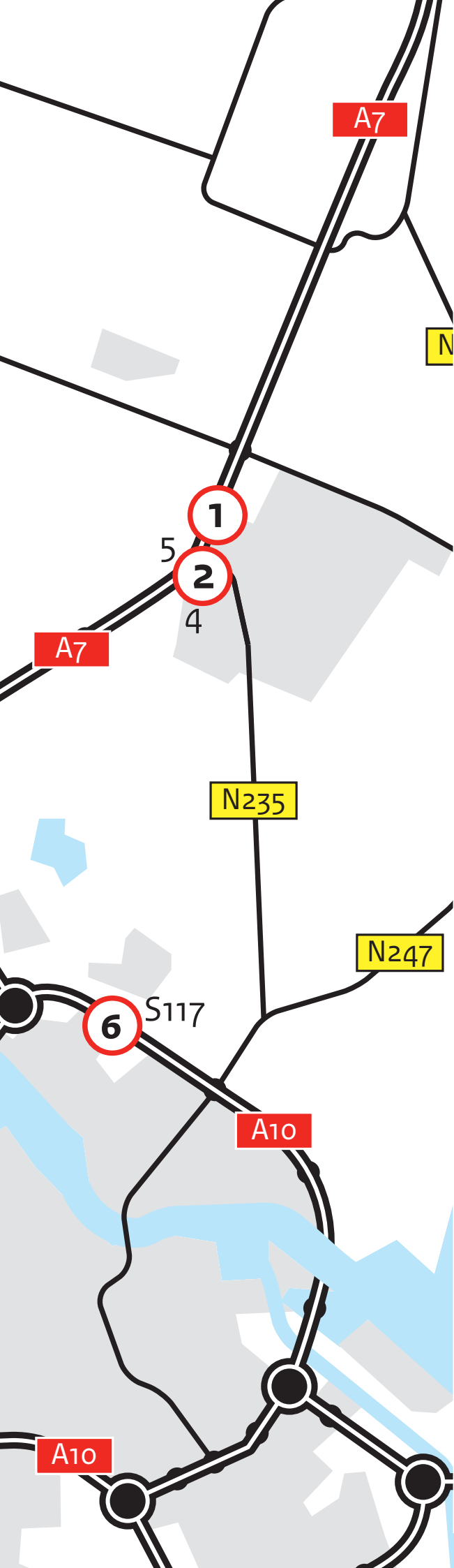
1.2 Pilotgebied

Bij het pilotgebied gaat het niet alleen om de op- en afritten, maar ook om de omliggende gebieden en bronnen van zwerfafval zoals fastfoodrestaurants en benzinepompen. Er is gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak op een traject van een automobilist.

In de onderstaande tabel zijn de gebieden weergegeven.

Nummer pilotgebied	Op- en afritten	Verzorgingsplaatsen
1	Op- en afrit 5 op de A7 Purmerend, gemeente Beemster	
2	Op- en afrit 4, A7 – Purmer Zuid, gemeente Purmerend	
3	Op- en afrit 2, A7, Wormerland	
4	Afslag op de A7 naar toegangsweg knooppunt Zaanstad richting rotonde Bernardplein	
5		A8, De Watering en Zaandam
6	Op- en afrit S117, A10 Landsmeer	

1.3 Stakeholders

Onderstaande stakeholders hebben meegewerkt aan deze pilot:

- Esso Oostzaan, BP Oostzaan, BP Landsmeer Kadoelen, Texaco Zaanstad, Shell Purmerend en Total Landsmeer.
- Mac Donalds Amsterdam.
- De gemeenten Landsmeer, Amsterdam, Purmerend, Midden-Beemster, Zaanstad en Wormerland.
- Vrijwilligersorganisatie Landsmeer Schoon.
- Korfbalvereniging BEP (Vrijwilligers Purmerend en Beemster).
- Rijkswaterstaat regio West-Nederland Noord.
- Alle aannemers van de regio West Nederland Noord: Coentunnel company (CCY), De Jong Zuurmond en Van Doorn Geldermalsen.
- Rijkswaterstaat WVL.

1.4 Aanpak

In de aanpak hebben we ons met name gericht op:

- Gedragsbeïnvloeding van automobilisten en andere weggebruikers gedurende de hele reis.
- Gerichte schoonmaakacties afgestemd op monitoringsrondes.

De pilot is uitgevoerd in drie fasen:

- start,
- nulmeting, uitvoering en monitoring,
- evaluatie en afronding.

In hoofdstuk 2 zijn de resultaten per fase uitgewerkt.

2 Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten per fase omschreven.

2.1 Fase 1: Start

In de startfase is een startbijeenkomst gehouden met vrijwilligersorganisatie Landsmeer Schoon, de gemeenten Purmerend/Beemster, Landsmeer, Amsterdam, Zaanstad en Wormerland, Rijkswaterstaat district West-Nederland Noord en RWS WVL. Deze partijen vormden het pilotteam. Per deelgebied is een verantwoordelijke partij aangewezen (zie bijlage 1). Ook is er een eerste globale analyse van het pilotgebied gemaakt door elke 'gebiedsverantwoordelijke'. Met de overige stakeholders is telefonisch contact geweest over het project en is gevraagd of zij mee wilden doen met deze pilot. De stakeholders stemden in om mee te werken aan de pilot. Voor de uitvoering van de pilot is een plan van aanpak opgesteld.

Stakeholdersbijeenkomst in Purmerend

In januari 2019 heeft een bijeenkomst met de stakeholders plaatsgevonden. Het doel van deze bijeenkomst was het informeren van de stakeholders over de pilot, de planning en het uitwisselen van de contacten. Mac Donalds Zaanstad was wel aanwezig op de stakeholdersbijeenkomst, maar deed uiteindelijk niet mee aan de pilot doordat zij al meededen aan de proef "Flesjes in de bak" van Nederland Schoon. Burger King en gemeente Wormerland hebben niet aan de pilot deelgenomen (deelgebied 3), omdat Burger King wilde dat expliciet zou worden ingezet op handhaving en dit was vanuit de gemeente Wormerland niet mogelijk.

Er heeft ook een apart overleg plaatsgevonden met CCY (Coentunnel Company). Dit is de aannemer van Rijkswaterstaat die het beheer van projectgebied 5 in opdracht van Rijkswaterstaat uitvoert. CCY heeft, naast 2 andere aannemers van de regio, meegewerkt aan de pilot.

Er is een notitie opgesteld om de gemeentebesturen te informeren over de pilot. De gemeenten hebben deze notitie verspreid aan de besturen (zie bijlage 3).

2.2 Fase 2: Uitvoeren nulmeting

Om de effectiviteit van de ingezette maatregelen te kunnen toetsen zijn vooraf (nulmeting) en achteraf (effectmetingen) metingen uitgevoerd. De metingen zijn uitgevoerd in de deelgebieden. De metingen bestonden uit objectieve en subjectieve metingen.

Voordat de metingen zijn uitgevoerd, zijn per deelgebied meetvakken bepaald. De meetvakken golden tijdens de nulmeting en effectmetingen als vaste meetvakken (zie in bijlage 4 de meetlocaties met de meetvakken). De bepaling van de meetvakken wijkt af van de Handreiking uniforme monitoring zwerfafval voor gemeenten (uitgave 2008, Senternovem), omdat alle meetlocaties groter zijn dan 1 ha. Een werkwijze conform de Handreiking had in dit geval bovenmatig veel meetvakken opgeleverd zonder noemenswaardige meerwaarde.

Objectieve metingen en subjectieve metingen

De metingen zijn uitgevoerd door een extern bureau dat een "veilig werken langs de weg"-certificaat heeft. De beeldkwaliteit is vastgelegd aan de hand van een indicatorscore en de hoeveelheid aangetroffen zwerfafval in het meetvak conform de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. De schoonheidsgraden lopen van:

- A+ (zeer schoon) 0 stuks zwerfafval per meetvak;
- A (schoon) 1 t/m 3 stuks zwerfafval per meetvak;
- B (matig schoon) 4 t/m 10 stuks zwerfafval per meetvak;
- C (vuil) 10 t/m 25 stuks zwerfafval per meetvak;
- D (zeer vuil) > 25 stuks zwerfafval per meetvak.

Deze graden zijn omgezet indicatorscores 10,0 (zeer schoon), 8,0 (schoon), 6,0 (matig schoon), 4,0 (vuil), 2,0 (zeer vuil).

Voor de objectieve metingen zijn afspraken gemaakt met de beheerders van de gebieden en met de vrijwilligers in verband met schoonmaakactiviteiten. Schoonmaakacties vonden altijd plaats na de metingen zodat ze niet van invloed waren op de uitslag.

Er zijn subjectieve metingen verricht in de vorm van enquêtes (zie bijlage 5 voor de vragenlijst van de enquête). Per deelgebied hebben minimaal 12 respondenten de enquête ingevuld om de resultaten mee te kunnen tellen in de beoordeling. Respondenten werden gevraagd om aan te geven hoe schoon ze de omgeving ervaren. Om de schoonheidsbeleving te kunnen vergelijken met de objectieve beoordeling is de schoonheidsbeoordeling gekoppeld aan een indicatorscore.

Samenvattende tabel

Score	Kleur	Aantal stuks zwerfafval per meetvak	Indicatorscore	Schoonheidsbeleving
A+		0	10,0	Zeer schoon
A		1 t/m 3	8,0	Redelijk schoon
B		4 t/m 10	6,0	Niet schoon, maar ook niet vies
C		11 t/m 25	4,0	Niet zo schoon
D		>25	2,0	Helemaal niet schoon

De resultaten van de nulmeting bestaan uit het gemiddelde van twee uitgevoerde metingen. De eerste meting heeft plaatsgevonden op 22 februari 2019 en 5 maart 2019. De tweede meting heeft plaatsgevonden op 21 maart 2019. Deze metingen vonden allebei plaats voor het inzetten van de eerste interventie.

Resultaten nulmeting

Deelgebied	Objectieve meting (indicatorscore)	Objectieve meting (indicatorscore)	Subjectieve meting (indicatorscore)
	Grof zwerfafval	Fijn zwerfafval	
1 Op- en afrit Purmerend / Zuid-Oost Beemster A7	3,0	6,0	Te weinig respondenten
2 Op –en afrit Purmerend Zuid A7	3,4	7,0	7,5
3 Op –en afrit Wormerland A7	3,0	6,4	8,2
4 Op en afrit Knooppunt Zaanstad A7/A8	2,7	5,0	6,9
5 Verzorgingsplaats De Watering A8	6,4	4,7	7,1
6 Op- en afrit Landsmeer A10	4,0	5,4	6,1

Alle deelgebieden, met uitzondering van deelgebied 5, scoren een C/D voor grof zwerfafval en B/C voor fijn zwerfafval. Deelgebied 5 (verzorgingsplaats de Watering) scoorde tijdens de nulmeting een B voor grof zwerfafval.

De passanten gaven tijdens de nulmeting bij de subjectieve meting alle deelgebieden een A/B. Deelgebied 1 (op- en afrit Purmerend/Zuid-Oost Beemster) is een gebied zonder tankstation of restaurant waardoor er weinig passanten zijn. Hierdoor kon daar geen subjectieve meting worden uitgevoerd.

Basis op orde voor inzetten interventies

Alle deelgebieden zijn voorafgaande aan het uitvoeren van de nulmetingen en het inzetten van interventies bezocht om te checken of de basis op orde was. Vervolgens is de basis op orde gebracht voor de Landelijke

Opschoondag op 23 maart 2019. Het gaat hierbij om in enkele gevallen het plaatsen van extra prullenbakken op zichtbare plekken en het schoonmaken van de deksels van de prullenbakken.

2.3 Fase 2: Inzetten van interventies

Tijdens een brainstormsessie met het pilotteam zijn interventies geïnventariseerd voor de verschillende stakeholders en gebiedsbeheerders. De uitwerking van de brainstormsessie is opgenomen in bijlage 6.

De onderstaande interventies zijn ingezet:

1. Zichtbaar reinigen

De deelgebieden zijn tijdens de Landelijke Opschoondag (23 maart 2019) maar ook daarna zichtbaar gereinigd. Hierbij waren stakeholders, aannemers van RWS en vrijwilligers betrokken.

Bij de MacDonalds (deelgebied 6, afslag S117 Landsmeer A10) is de Landelijke Opschoondag van 2019 geopend door de wethouders van Amsterdam en Landsmeer. De stakeholders en vrijwilligers hebben in dit deelgebied zichtbaar alle gemeentelijke wegen, fietspaden en bermen gereinigd. De op- en afritten bij dit deelgebied zijn schoongemaakt door de aannemers van Rijkswaterstaat.

Medewerkers van Total en BP op het terrein van de Mac Donalds in reflecterende hesjes gewapend met grijpstok en vuilniszakken op 23 maart 2019.

Medewerkers van aannemer de Jong Zuurmond met een rijdende afzetting in de bermen van de afrit S117 (deelgebied 6) aan het schoonmaken op 23 maart 2019.

Na de landelijke Opschoondag 2019- gedurende de pilotperiode- zijn de deelgebieden 1, 2 en 6 (afslagen Purmerend/Zuid-Oost Beemster, Purmerend-Zuid en afslag S117 Landsmeer) regelmatig schoongemaakt door vrijwilligers. Uiteraard maakten de vrijwilligers schoon langs het onderliggende wegennet. In alle deelgebieden hebben de diverse aannemers van Rijkswaterstaat schoongemaakt conform hun reguliere onderhoudsplanning. Met vrijwilligers en aannemers vond afstemming plaats om te voorkomen dat hun schoonmaakacties de metingen zouden beïnvloeden. Schoonmaakacties werden gehouden na het uitvoeren van een meting.

2. Schoonboodschappen

In afstemming met de stakeholders zijn bij de stakeholders schoonboodschappen zichtbaar geweest tijdens en vlak na de landelijke opschoondag 2019. Het ging hier om raamposters, stickers voor op prullenbakken, raamstickers en tafelstaanders. Gezien de korte termijn waarop de pilot moest worden uitgevoerd is gebruik gemaakt van beschikbaar materiaal uit de webshop van NederlandSchoon.

Bij sommige stakeholders was het inzetten van schoonboodschappen beperkt vanwege afspraken met de holding. Zo mochten posters bijvoorbeeld niet op ramen van tankstations worden aangebracht.

Op het terrein bij Mac Donalds werd daarentegen tijdens de landelijke Opschoondag 2019 een bord onthuld met een schoonboodschap erop. Het bord is door Mac Donalds zelf ontwikkeld.

Voorbeelden van gebruikte schoonboodschappen: Prullenbaksticker en tafelstaanders

Borden langs op- en afritten

RWS heeft borden langs de op- en afritten van de deelgebieden geplaatst met de mottotekst: "Schone weg veilige weg". In totaal zijn er 18 borden geplaatst. De borden waren zichtbaar in de periode 22 maart 2019 tot 1 april 2020.

Bord geplaatst bij afrit 5117 Landsmeer.

Schoonboodschap op drips

Door heel het land stond op de drips (informatieborden boven de snelweg) op 23 maart 2019 de motto tekst "Afval in de bak! Schone weg Veilige weg".

In deelgebied 3 (Wormerland) zijn slechts de borden langs de op- en afrit als interventie ingezet.

2.4 Fase 2: Effectmetingen (monitoring)

Door het uitvoeren van meerdere effectmetingen is het effect van de ingezette interventies getracht in beeld te brengen. De effectmetingen zijn van belang om uitspraken te kunnen doen over het bereiken van de gestelde doelen.

Hieronder volgt een data-overzicht van de effectmetingen:

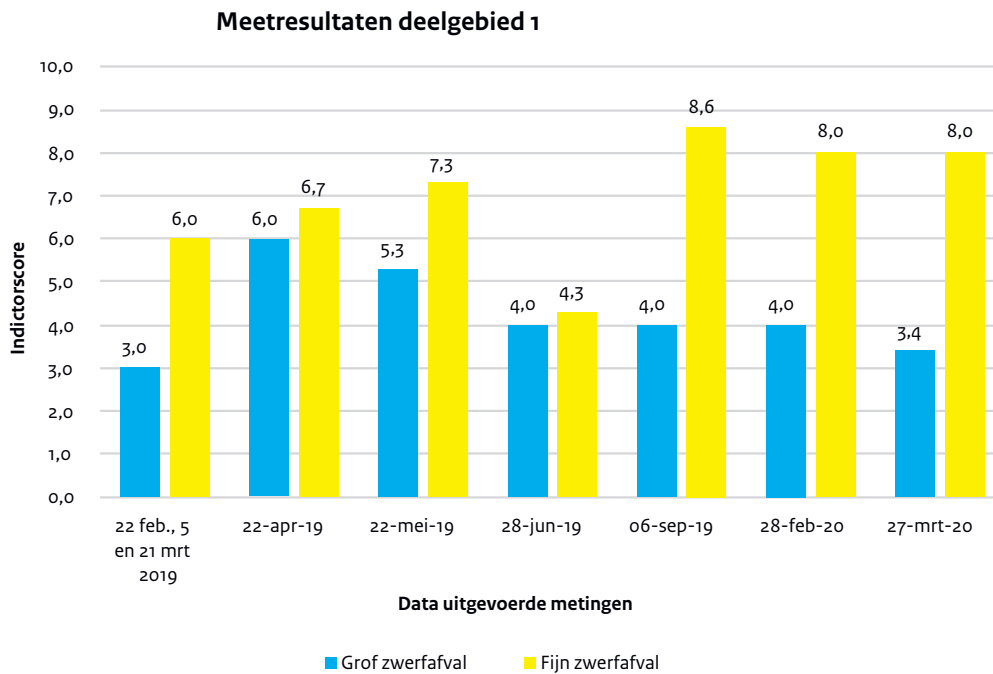
- 22 april 2019; 1e effectmeting;
- 22 mei 2019; 2e effectmeting;
- 28 juni 2019; 3e effectmeting;
- 6 september; 4e effectmeting;
- 28 februari 2020; 1e lange termijneffectmeting;
- 27 maart 2020; 2e lange termijneffectmeting.

Tijdens de effectmetingen zijn er objectieve en subjectieve metingen verricht. Van alle meetrondes (inclusief de nulmeting) zijn rapportages opgesteld (zie bijlage 2 voor enkele screenshots uit deze rapportages). In deze rapportages zijn ook de fractietellingen opgenomen (aantal blikjes, aantal peuken, aantal plastic afval e.d.). Op 27 maart 2020 hebben geen subjectieve metingen plaatsgevonden i.v.m. de coronamaatregelen.

De metingen zijn uitgevoerd door 2 verschillende bureau's. JMA heeft de nulmeting en de metingen in april en mei 2019 uitgevoerd. KIWA VERIN heeft de metingen in juni/september 2019 en februari/maart 2020 uitgevoerd. Ervaringen vanuit de landelijke monitoring zwerfafval leren dat bij een wijziging van het onderzoeksbureau een verschuiving optreedt in de uitkomsten van de metingen. Ondanks een eenduidig meetprotocol is de menselijke factor tijdens het uitvoeren van metingen bepalend voor de uitkomst.

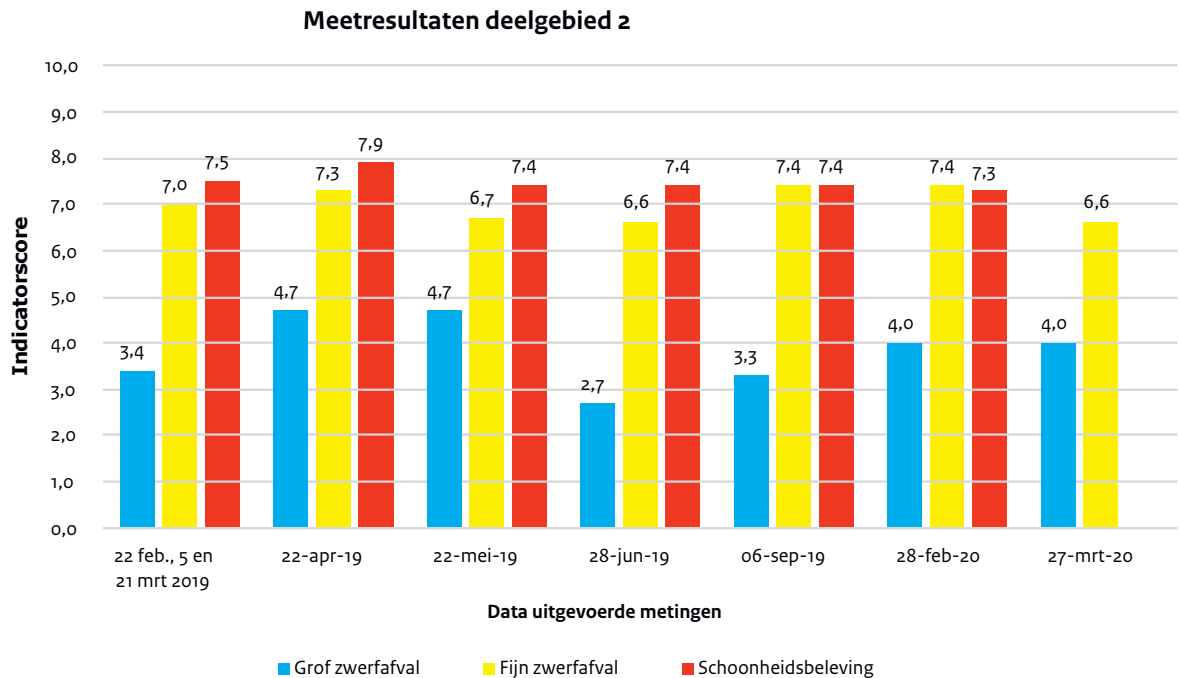
Aan de hand van een grafiek per deelgebied met daarin de uitkomsten van de objectieve en subjectieve metingen maken we de resultaten per deelgebied inzichtelijk.

Deelgebied 1 Purmerend Zuid-Oost Beemster (op- en afrit A7)

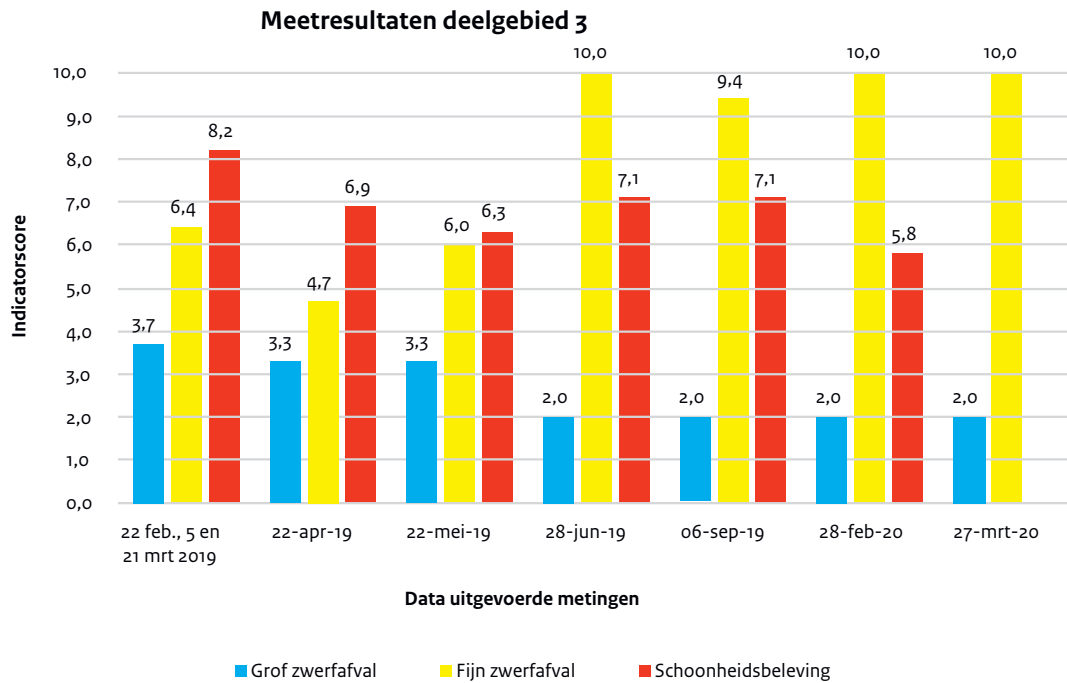
- De indicatorscore voor grof zwerfafval is tijdens de nulmeting het laagst (beeldkwaliteit D).
- In de twee effectmetingen daarna (april/mei) is de indicatorscore voor grof zwerfafval hoger dan de nulmeting (beeldkwaliteit B/C).
- In de effectmetingen daarna (juni 2019/maart 2020) zakt de indicatorscore voor grof zwerfafval weer bijna naar het beginniveau (beeldkwaliteit C/D).
- De objectieve indicatorscore van fijn zwerfafval is hoger dan grof zwerfafval (beeldkwaliteit C t/m A).
- De samenstelling van het zwerfafval in deelgebied 1 varieert sterk van meting tot meting. Drinkbekers, snoepwikkels, blikjes, papier/karton, kunststof worden afwisselend als meest aanwezige categorie gemeten.
- Van deelgebied 1 zijn geen resultaten beschikbaar van de subjectieve meting, omdat daar te weinig interviews afgenomen konden worden.

Deelgebied 2 Purmerend Zuid (op- en afrit)

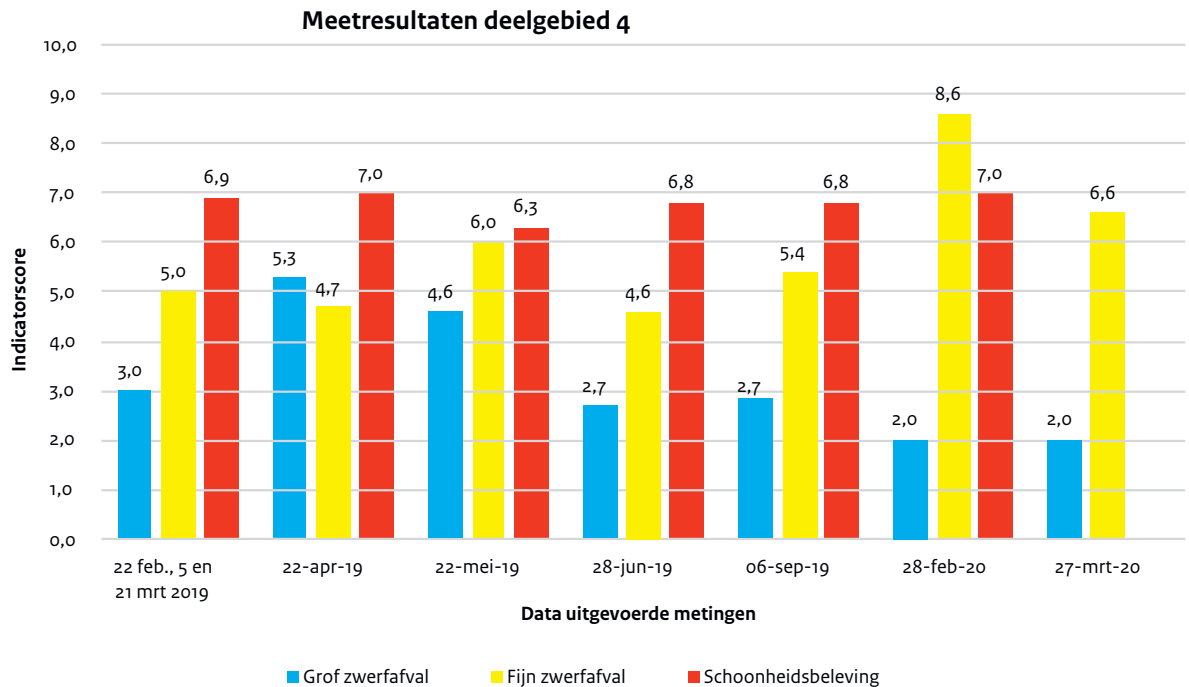
- In deelgebied 2 is de objectieve indicatorscore van grof zwerfafval tijdens de meting in juni 2019 het laagst (beeldkwaliteit D).
- Na de nulmeting is de indicatorscore voor grof zwerfafval in april en mei 2019 significant hoger (beeldkwaliteit C).
- Aan het einde van de pilot is de indicatorscore voor grof zwerfafval constant op een laag niveau (beeldkwaliteit C).
- Fijn zwerfafval scoort redelijk constant tussen de 6,6 en 7,4 (beeldkwaliteit B).
- Subjectief gezien wordt deelgebied 2 met een ruime voldoende beoordeeld (tussen 7,3 en 7,9).
- Samenstelling zwerfafval: hoofdzakelijk blikjes, kunststof flesjes < 1 l, take-away verpakkingen en snoepwikkels.
- Er is een groot verschil tussen de subjectieve beoordeling (beeldkwaliteit B) met de objectieve beoordeling voor grof zwerfafval (beeldkwaliteit C/D).

Deelgebied 3 Wormerland (op en afrit)

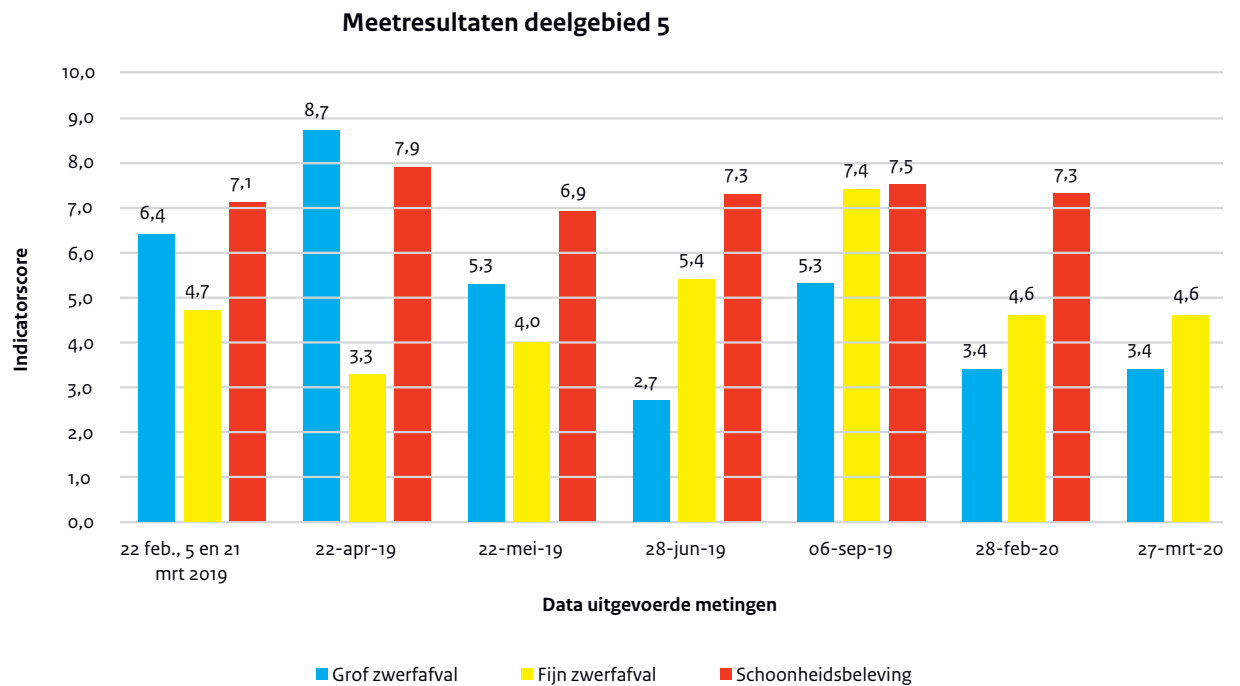
- In deelgebied 3 is de objectieve indicatorscore voor grof zwerfafval het hoogst tijdens de nulmeting met een 3,7 (beeldkwaliteit D), daarna neemt hij af tot een minimum van 2 (beeldkwaliteit D).
- Fijn zwerfafval scoort in de laatste vier effectmetingen erg hoog (beeldkwaliteit A/A+).
- Samenstelling zwerfafval: hoofdzakelijk blikjes en take-away verpakkingen.
- Subjectief gezien scoort deelgebied 3 voldoende tot goed (scores variëren van 5,8 tot 8,2).
- Er is een groot verschil tussen de subjectieve beoordeling (beeldkwaliteit A, B of C) met de objectieve beoordeling voor grof zwerfafval (beeldkwaliteit D).

Deelgebied 4 Knooppunt Zaanstad (op- en afrit)

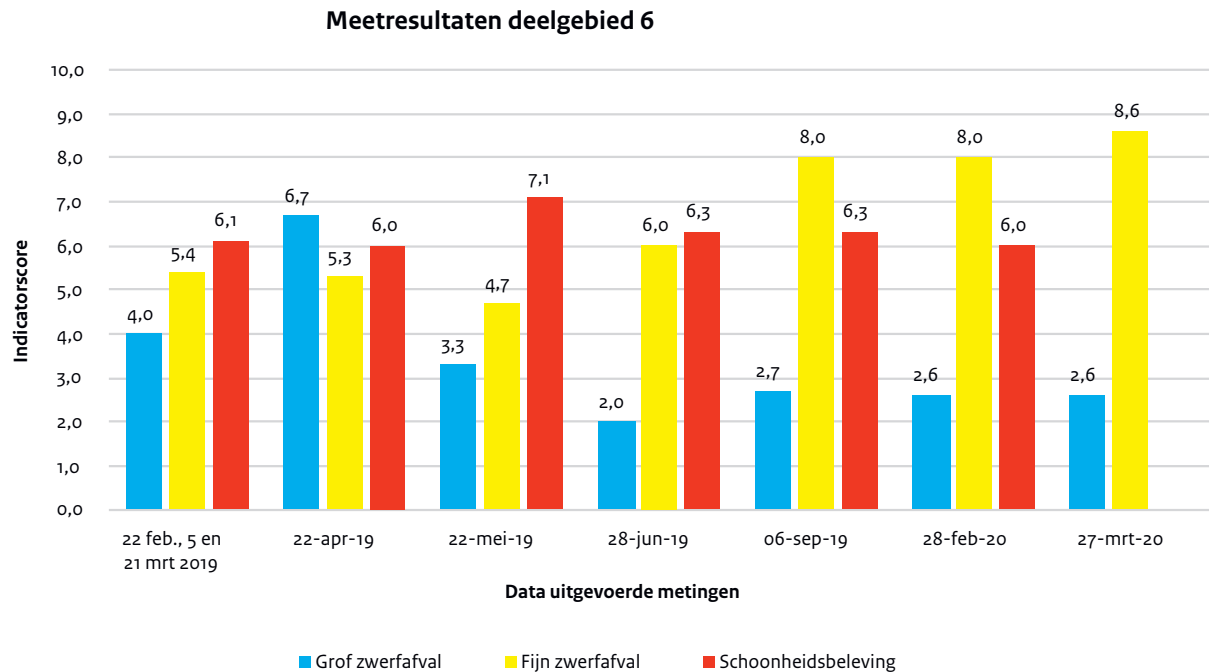
- In deelgebied 4 is de objectieve score voor grof zwerfafval het hoogst tijdens de meting in april 2019 met een 5,3 (beeldkwaliteit C).
- Tijdens de nulmeting is significant lager gescoord op grof zwerfafval met een 3,0 (beeldkwaliteit D).
- Vanaf juni 2019 is de objectieve score voor grof zwerfafval erg laag (beeldkwaliteit D).
- De scores van fijn zwerfafval zijn redelijk constant op een laag niveau maar stijgen tijdens de metingen in februari en maart 2020 tot beeldkwaliteit A/B.
- Samenstelling zwerfafval: hoofdzakelijk take away-verpakkingen, drinkbekers/ Opvallend: plastic tankhandschoenen.
- Subjectief scoort deelgebied 4 een voldoende (scores variëren van 6,3 tot 7,0).
- Er is een groot verschil tussen de subjectieve beoordeling (beeldkwaliteit B) met de objectieve beoordeling voor grof zwerfafval (beeldkwaliteit C/D).

Deelgebied 5 Verzorgingsplaats De Watering A8

- In deelgebied 5 is de objectieve score voor grof zwerfafval het hoogst tijdens de meting in april 2019 (beeldkwaliteit A).
- Tijdens de nulmeting is significant slechter gescoord op grof zwerfafval (beeldkwaliteit B).
- Na de meting van april 2019 zakt de objectieve score voor grof zwerfafval tot onder het niveau van de nulmeting (beeldkwaliteit C/D).
- De scores van fijn zwerfafval variëren sterk van beeldkwaliteit D in april 2019 tot beeldkwaliteit B in september 2019.
- Samenstelling zwerfafval: hoofdzakelijk peuken, snoepwikkels, take-away-verpakkingen Opvallend: plastic tankhandschoenen.
- Subjectief scoort deelgebied 5 een ruime voldoende (scores variëren van 6,9 tot 7,9).
- Er is een verschil tussen de redelijk constante subjectieve beoordeling (beeldkwaliteit B) met de objectieve beoordeling voor grof zwerfafval (beeldkwaliteit varieert van A tot en met D).

Deelgebied 6 Landsmeer (op- en afrit)

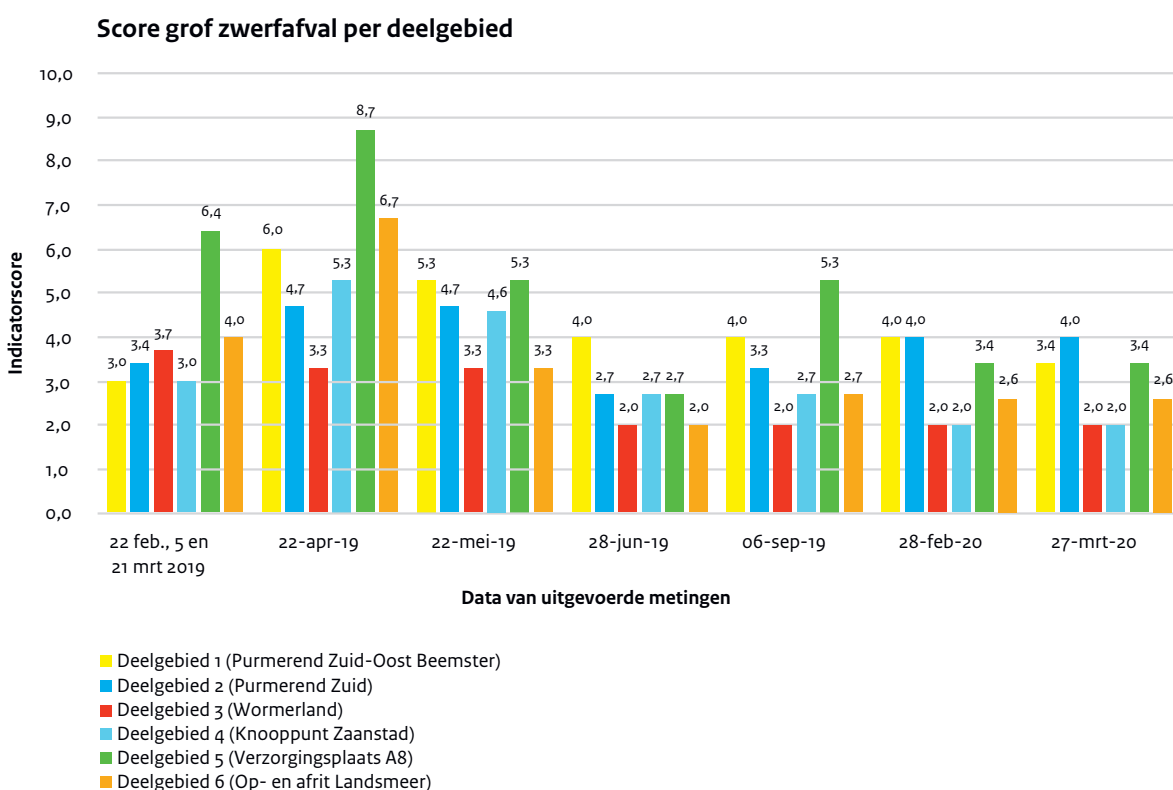

- In deelgebied 6 is de objectieve score voor grof zwerfafval het hoogst tijdens de meting in april 2019 (beeldkwaliteit B).
- Tijdens de nulmeting is significant slechter gescoord op grof zwerfafval (beeldkwaliteit C).
- Na de meting van april 2019 zakt de objectieve score voor grof zwerfafval tot onder het niveau van de nulmeting (beeldkwaliteit D).
- De scores van fijn zwerfafval nemen in de loop van de tijd toe tot beeldkwaliteit A.
- Samenstelling zwerfafval: hoofdzakelijk blikjes, take-away verpakkingen, snoepwikkels. Opvallend veel plastic tankhandschoenen tijdens nulmeting.
- Subjectief gezien scoort deelgebied 6 een voldoende (scores variëren van 6,0 tot 7,1).
- Er is een verschil tussen de redelijk constante subjectieve beoordeling (beeldkwaliteit B) met de objectieve beoordeling voor grof zwerfafval (beeldkwaliteit varieert van B tot en met D).

Om de resultaten vanuit een ander perspectief te kunnen beoordelen zijn de volgende drie grafieken gemaakt:

- Een grafiek met de objectieve scores van grof zwerfafval per meetdatum per deelgebied.
- Een grafiek met de objectieve scores van fijn zwerfafval per meetdatum per deelgebied.
- Een grafiek met de subjectieve scores per meetdatum per deelgebied.

Objectieve scores van grof zwerfafval per meetdatum per deelgebied

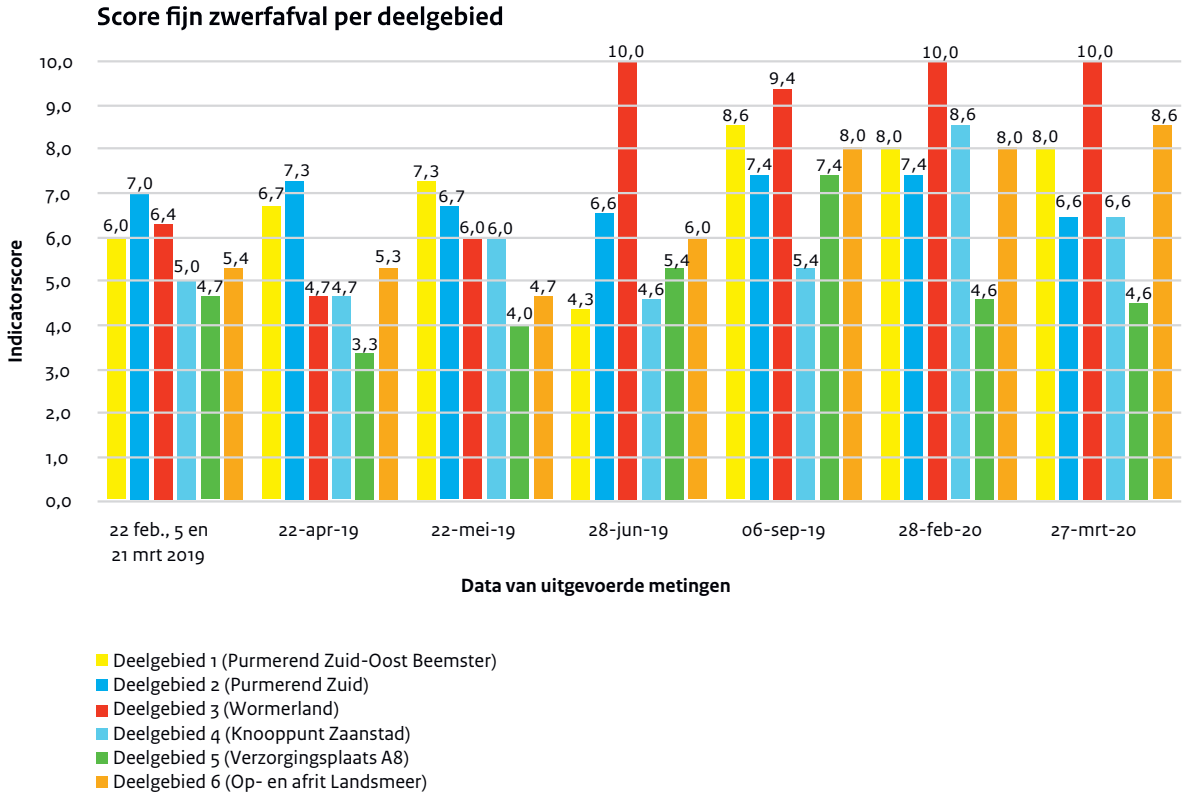

Uit deze grafiek is af te lezen dat bijna alle deelgebieden beter scoren op grof zwerfafval tijdens de metingen in april 2019 dan tijdens de nulmeting. De metingen in april 2019 vonden plaats na het inzetten van de interventies. Deze conclusie geldt niet voor deelgebied 3, wat ook te verklaren is doordat hier geen opruimacties hebben plaatsgevonden en alleen de borden bij de op- en afrit zijn geplaatst. Tijdens de metingen in mei 2019 scoren de meeste deelgebieden nog steeds beter dan tijdens de nulmeting. Alleen deelgebied 3 en 6 niet. Tijdens de metingen vanaf juni 2019 scoren de meeste deelgebieden slechter op grof zwerfafval dan tijdens de nulmeting. Deelgebied 5 (verzorgingsplaats De Watering langs de A8) scoort gemiddeld het beste en deelgebied 3 (Afslag Wormerland langs de A7) het slechtste.

Deelgebied 5 scoort waarschijnlijk het best omdat het verwijderen van zwerfvuil op een verzorgingsplaats eenvoudiger (zonder veiligheidsmaatregelen) is uit te voeren dan langs een afslag of een doorgaande weg. Tevens zijn er voorzieningen (afvalbakken) aanwezig op een verzorgingsplaats waardoor het gewenste gedrag (afval in de bak) kan worden vertoond. Langs een afslag of doorgaande weg staan geen afvalbakken. Tevens is er enige mate van sociale controle op een verzorgingsplaats omdat weggebruikers uitstappen en elkaar buiten de ‘persoonlijke ruimte’ van de auto kunnen zien. Op een afslag of doorgaande weg is er vrijwel geen sociale interactie mogelijk.

Deelgebied 3 scoort waarschijnlijk het slechtst doordat er geen (aanvullende) schoonmaakacties hebben plaatsgevonden en er bij de stakeholder geen schoonboodschappen zichtbaar zijn geweest. De tijdens deze pilot gebruikte borden langs de op- en afrit met de tekst “Schone weg, veilige weg” hebben geen meetbaar positief effect gehad.

Objectieve scores van fijn zwerfafval per meetdatum per deelgebied

Bovenstaande grafiek is lastig te duiden. Het lijkt erop dat de scores voor fijn zwerfafval – in het algemeen – vanaf juni 2019 beter zijn dan daarvoor. Dit kan veroorzaakt zijn door een wijziging in onderzoeksbureau vanaf de meting in juni 2019.

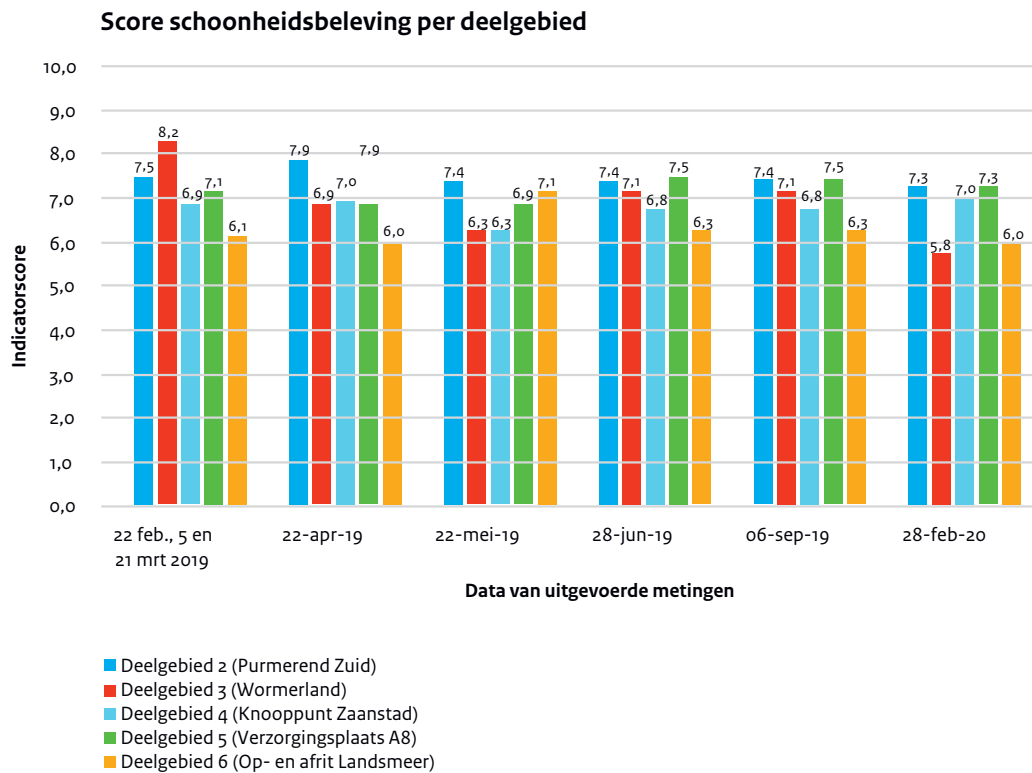
Per deelgebied zijn er wel conclusies aan te verbinden. Deelgebied 1 en 2 scoren redelijk constant (rond de 7) op het aspect fijn zwerfafval. Bij deelgebied 1 en 2 is ook te zien dat de score in april en mei 2019 hoger is dan tijdens de nulmeting. Dit laat zich waarschijnlijk verklaren vanuit de opruimacties die in deze deelgebieden zijn gehouden.

Deelgebied 3 (Afslag Wormerland langs de A7) scoort gemiddeld het beste op het gebied van fijn zwerfafval en deelgebied 5 (verzorgingsplaats de Watering langs de A8) scoort gemiddeld het slechtste.

Het is onduidelijk waarom deelgebied 3 op het aspect fijn zwerfafval zo goed scoort.

De slechte score voor deelgebied 5 laat zich verklaren door het feit dat een verzorgingsplaats vaak wordt gebruikt om te roken door weggebruikers. Naast het feit dat hier geen specifieke voorzieningen aanwezig zijn voor peuken zorgt dit voor de aanwezigheid van veel fijn zwerfafval in de vorm van peuken.

Subjectieve scores per meetdatum per deelgebied

Van deelgebied 1 zijn geen subjectieve scores bepaald. Tijdens de nulmeting bleek dat bij dit deelgebied te weinig passanten waren om voldoende interviews binnen een acceptabele tijd uit te voeren.

Deelgebied 2 (Afslag Purmerend-Zuid langs de A7) scoort het hoogste gemiddelde (7,5) gevolgd door deelgebied 5 (7,3) (Verzorgingsplaats de Watering langs de A8). In deelgebied 2 hebben regelmatig opruimacties plaatsgevonden door vrijwilligers hetgeen bijgedragen kan hebben aan een hogere belevingsscore. Deelgebied 5 scoorde het beste op het gebied van grof zwerfafval waarvan we weten dat dit een grote invloed heeft op de beleving. De hoge score voor grof zwerfafval is hier waarschijnlijk terug te leiden op de aanwezigheid van afvalbakken.

Deelgebied 6 (Afslag Landsmeer langs de A10) scoort gemiddeld het laagst (6,3) ondanks het feit dat hier regelmatig opruimacties hebben plaatsgevonden door vrijwilligers.

Uit bovenstaande grafiek valt op te maken dat de gemiddelde belevingsscore tijdens de nulmeting het hoogst was (7,16) en afneemt naarmate de tijd vordert. Tijdens de meting in februari 2020 was de gemiddelde belevingsscore een 6,7.

Hierdoor lijkt het alsof geen van de maatregelen een positief effect heeft gehad op de belevingsscore.

Op 27 maart 2020 hebben geen subjectieve metingen plaatsgevonden i.v.m. de coronamaatregelen.

Aangezien we niet hebben geïnventariseerd wat de verkeersintensiteiten zijn van de wegen in de deelgebieden kunnen we geen relatie leggen tussen verkeersdruk en beeldkwaliteit voor grof zwerfafval of belevingsscore. Het lijkt logisch te veronderstellen dat een hogere verkeersdruk leidt tot meer zwerfafval en dus een lagere belevingsscore. Omdat we geen correlatie zien tussen de aanwezigheid van veel grof zwerfafval en de belevingsscore moeten er meer factoren van invloed zijn op de belevingsscore dan alleen dit aspect. Bij nader onderzoek dient eerst meer inzicht verkregen te worden in de aspecten die van invloed zijn op de beleving van zwerfafval als ter plaatse wordt geïnterviewd.

2.5 Fase 3: Evaluatie en afronding

Afronding en evaluatie

Halverwege de pilot is telefonisch contact opgenomen met alle stakeholders om te vragen hoe ze tot dan toe de pilot hebben ervaren. Alle deelnemende stakeholders waren erg positief over de samenwerking en over de landelijke opschoondag. Men had gehoopt op meer effect van de maatregelen/interventies. Een aantal geeft aan dat eenmalig schoonmaken geen zin heeft en zou graag meerdere acties in een jaar willen opzetten gezamenlijk met de gemeenten.

3 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Het doel van deze pilot was driedelig. Per doel is aangegeven of dit doel is bereikt of niet, op basis van de resultaten.

1. Onder de aandacht brengen van zwerfafval.

Door het onderwerp zwerfafval breed op te pakken in een gebied gezamenlijk met stakeholders is zwerfafval onder de aandacht gebracht. Of dit daadwerkelijk heeft bijgedragen aan de bewustwording en het voorkomen van zwerfafval is niet aan te tonen op basis van de resultaten. De resultaten van de subjectieve metingen laten niet zien dat meer mensen zich bewust zijn van zwerfafval.

2. Het verminderen/voorkomen van het zwerfafval.

De uitkomsten van de objectieve metingen van grof zwerfafval zijn een indicator voor de vermindering of het voorkomen van zwerfafval. Dan kunnen we concluderen dat de pilot gedurende de meetperiode een positief effect heeft gehad. Na de schoonmaakactie in maart 2019 zien we, in grote lijnen, in april/mei 2019 betere beoordelingen op grof zwerfafval. Het effect hiervan is echter niet blijvend want vanaf juni bereiken de scores voor grof zwerfafval weer een niveau dat vergelijkbaar is met de nulmeting.

De fractietelling van zwerfafval geeft eveneens inzicht in het verminderen of voorkomen van zwerfafval. Opvallend daarbij is het effect geweest dat optrad na het weghalen van de plastic handschoenen bij het tankstation BP. De tankhandschoenen werden daarna niet of nauwelijks meer in het zwerfafval aangetroffen. De handschoenen werden binnen gehaald en konden worden opgehaald worden als de klant hier binnen om vroeg. Bij tankstation Texaco zijn er van de 7 punten nog maar 3 punten beschikbaar om handschoenen te pakken.

3. Nagaan welke interventies effectief zijn.

Het regelmatig schoonmaken op de locaties heeft het meeste effect gehad. Dit is goed af te lezen uit de resultaten van de metingen voor grof zwerfafval die tijdens de eerste en tweede effectmeting beter waren dan tijdens de nulmeting. In de deelgebieden 1 en 2 waar vrijwilligers ook daarna regelmatig hebben schoongemaakt kon een hoger niveau worden vastgehouden. In deelgebied 6 waar ook vrijwilligers regelmatig schoon maakten kon dat betere effect niet worden vastgehouden door waarschijnlijk grotere verkeersdruk met als gevolg meer zwerfafval in dit deelgebied. Tevens heeft het weghalen van de gratis plastic handschoentjes bij de pompen van tankstations een positief effect en het aanbieden van een alternatief. Deze worden daardoor minder in het zwerfafval aangetroffen.

De ingezette borden in deze pilot met een schoonboodschap langs de op- en afritten hebben aantoonbaar geen effect gehad. Deze conclusie is gebaseerd op de resultaten van de metingen voor grof zwerfafval langs de afslag Wormerland. Hier zien we de beeldkwaliteit na de nulmeting alleen maar verslechteren, waar we bij andere deelgebieden (met schoonmaakacties en aanvullende schoonboodschappen) wel een (tijdelijk) positief effect zien. Langs een afslag ontbreekt het ook aan een handelingsperspectief voor de weggebruiker om het gewenste gedrag (afval in een afvalbak) te vertonen. Dit ligt anders in gebieden waar dit handelingsperspectief er wel is, zoals bij tankstations of op een verzorgingsplaats.

Over de andere schoonboodschappen die in dit project zijn toegepast (posters, stickers, tafelstaanders) van Nederland Schoon die met name bij de stakeholders zichtbaar waren kan geen conclusie worden getrokken. Het effect van de landelijke inzet van een schoonboodschap op alle DRIP's boven de snelweg kon niet worden gemeten. Bij Rijkswaterstaat zijn geen opmerkingen naar aanleiding van deze plaatsing binnen gekomen. Hetgeen niet wil zeggen dat de schoonboodschap niet door weggebruikers is gelezen/gezien.

Aanbevelingen

1. Houd regelmatig schoonmaakacties. Door structureel contact tussen gemeenten en stakeholders worden deze regelmatige schoonmaakacties bevorderd.
2. Bespreek met stakeholders welke interventies zij kunnen inzetten. Het gaat hierbij om schoonboodschappen maar ook andere preventieve maatregelen. Wijs hierbij op de Single Used Plastics-richtlijn die sommige eenmalige plastic producten verbiedt.
3. Voer een proef uit waarbij het effect van alternatieven voor het gebruik van plastic tankhandschoentjes wordt onderzocht (preventie, bronaanpak).
4. Maak de subjectieve vragenlijst meer locatie gebonden en test deze bij een volgende proef of pilot over zwerfafval langs wegen.
5. Onderzoek de inzet van interventies zoals schoonboodschappen, hun bereik en effect afzonderlijk en stelselmatig. Door de inzet van meerdere interventies tegelijk is het niet mogelijk om het effect van een specifieke interventie te bepalen.
6. Onderzoek hoe het weggooigedrag van weggebruikers langs afslagen positief beïnvloed kan worden door aan te geven hoe zij het gewenste gedrag kunnen vertonen ('Hou afval in de auto' of 'Afval? Dat gooi je thuis weg').
7. Onderzoek welke juridische mogelijkheden er voor gebiedsbeheerders zijn om bronmaatregelen, zoals het verwijderen van plastic wegwerphandschoentjes bij tankstations, af te dwingen.
8. Onderzoek het effect van een landelijk afgestemde schoonboodschap langs het onderliggend wegennet en de snelweg. Pas hierbij ook aanbeveling 5 toe.
9. Maak bij volgende proeven/pilots gebruik van een en hetzelfde monitoringsbureau om eventuele verschuivingen in de uitkomst van de monitoring zoveel mogelijk te voorkomen.
10. Bepaal voorafgaande aan een volgende proef/pilot op het gebied van zwerfafval de verkeersintensiteiten van de te onderzoeken wegen.

Bijlage 1 Pilotteam

Deelgebied	Naam	Functie in project	Organisatie
5	Henk Dillingh	Pilot leider	RWS, WVL
5	Hanneke van der Bijl-Stolk	Pilot lid Pilotsecretaris Adviseur	RWS, WVL
4	Dorien Giesberts (Ben Haisma op de achtergrond)	Pilot lid	Gemeente Zaanstad
6	Jasper van Velthoven	Pilot lid	Gemeente Landsmeer
5	Jacob de Wild	Pilot lid	RWS, regio Nederland-West Noord
1 en 2	Willem van Kranenburg	Pilot lid	Gemeente Purmerend/Beemster
6	Antina Snijder	Pilot lid	Gemeente Amsterdam stadsdeel Noord
3*	Wietske Glandorf	Pilot lid	Gemeente Wormerland
6	Gerdien van den Broek	Pilot lid	Vrijwilligers-organisatie Landsmeer school
6	Herman Steinvooite	Pilot lid	Vrijwilligers-organisatie Landsmeer school

* Gemeente Wormerland heeft na de eerste startbijeenkomst niet meer meegedaan.

Bijlage 2 Screenshots objectieve metingen

Van de nulmeting en de effectmetingen zijn meerdere rapporten opgesteld. Het toevoegen van deze meetrapporten aan deze eindrapportage zou leiden tot een omvangrijk document. Daarom is er voor gekozen om enkele screenshots uit de verschillende rapportages in deze bijlage op te nemen zodat de lezer een indruk krijgt van de onderliggende meetrapporten.

Uit: meetrapport JMA nulmeting

Tabel 1: Meetresultaat 2e nulmeting deelgebied 1

Meetvak	Grof zwerfafval		Fijn zwerfafval	
1	D	2	A	8
2	D	2	D	2
3	C	3	V	6
Gemiddeld	2,7		5,3	

Tabel 2: Overzicht meetresultaten deelgebied 1

Metingen	Grof zwerfafval	Fijn zwerfafval
Gemiddelde 1e nulmeting	3,3	6,7
Gemiddelde 2e nulmeting	2,7	5,3
Gemiddelde nulmetingen	3	6

Objectieve meetresultaten van deelgebied 1

Fractietellingen van meetlocatie 1 en 2, deelgebied 5

Uit: meetrapport JMA ze effectmeting

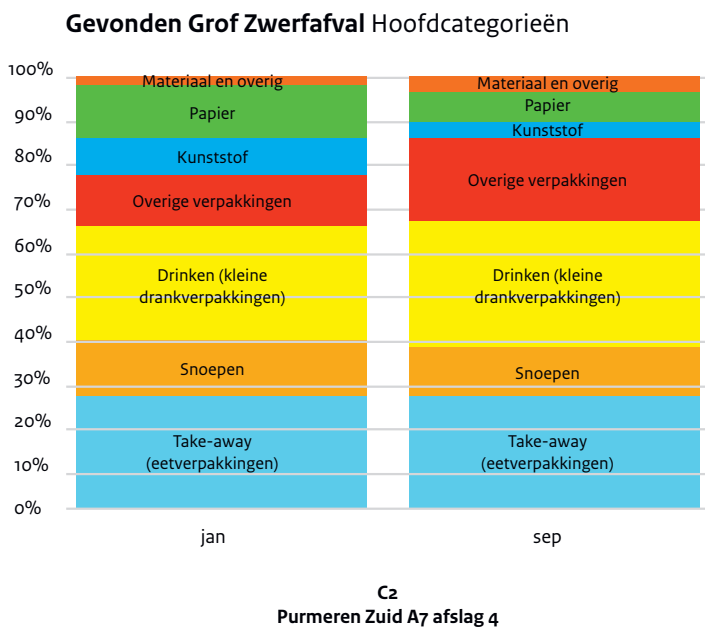
meetlocatie 1		
Subcategorieën	eerste effectmeting	tweede effectmeting
Sigarettenpeuken	0	0
Voedselresten	0	0
Drink/koffie/ijsbekers	0	0
Frietbakjes	0	0
Zakken/(omverpakkingen)	1	8
Servetten	0	2
Overig (rietjes/vorkjes etc.)	1	0
Snoepwikkels/zakjes etc.	13	15
Ijsstokjes/lollystokjes	0	0
Glazen fles	0	0
Blikjes	0	0
Drankenkartons	0	0
Kunststofflesjes	0	0
Knijpverpakkingen/zakjes	0	0
Overig (doppen/sluitingen)	0	0
Glas	0	0
Kunststof-/plastic tas	0	1
Papier/karton	0	2
Metaal/blik	0	0
Rookwarenverpakkingen	0	0
Tankhandschoenen	1	3
Overig fijn*	1	1
Overig grof**	1	2
Totaal	18	34

Uit: meetrapport JMA ze effectmeting

meetlocatie 2		
Subcategorieën	eerste effectmeting	tweede effectmeting
Sigarettenpeuken	11	4
Voedselresten	0	2
Drink/koffie/ijsbekers	0	1
Frietbakjes	0	0
Zakken/(omverpakkingen)	0	0
Servetten	0	3
Overig (rietjes/vorkjes etc.)	0	0
Snoepwikkels/zakjes etc.	0	4
Ijsstokjes/lollystokjes	0	0
Glazen fles	0	0
Blikjes	0	0
Drankenkartons	0	0
Kunststofflesjes	0	1
Knijpverpakkingen/zakjes	0	0
Overig (doppen/sluitingen)	0	0
Glas	0	0
Kunststof-/plastic tas	0	0
Papier/karton	0	2
Metaal/blik	0	0
Rookwarenverpakkingen	0	0
Tankhandschoenen	0	0
Overig fijn*	0	0
Overig grof**	0	0
Totaal	11	17

Indeling van zwerfafval in hoofdcategorieën bij afslag Purmerend zuid, deelgebied 2

Uit: meetrapport KIWA metingen juni en september 2019

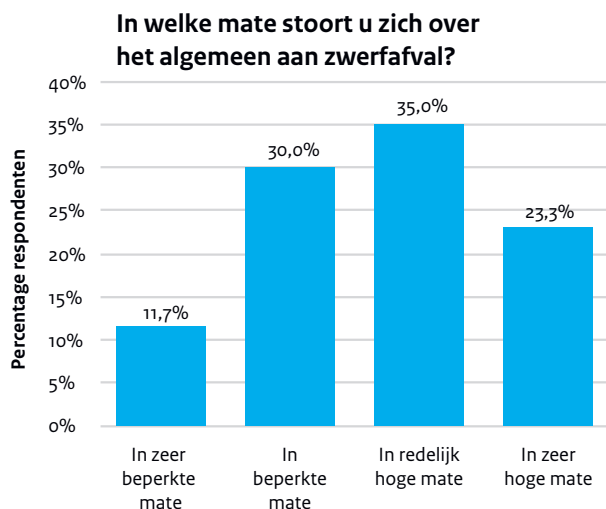

Uit: meetrapport KIWA metingen juni en september 2019

Ziet u wel eens zwerfafval?	Percentage van respondenten
Ja, dagelijks	44%
Ja, maar minder vaak	24%
Ja, wekelijks	17%
Nee, nooit	16%

84% van de respondenten geeft aan wel eens zwerfafval te zien liggen (alle deelgebieden tezamen)

Uit: meetrapport KIWA metingen februari/maart 2020

58% van de respondenten geeft aan zich in (zeer) hoge mate te storen aan zwerfafval

Bijlage 3 Notitie waarmee colleges van B&W deelnemende gemeenten zijn geïnformeerd

Integrale aanpak zwerfafval tracé Ring Noord (A10, S117) tot en met Purmerend (via A8, A7).

Intro

In Nederland gooien we jaarlijks zo'n 50 miljoen kilo zwerfafval op straat. Dat zorgt voor ergernis. We voelen ons beter en veiliger in een schone omgeving. Zwerfafval is slecht voor mens, dier en natuur: het vervuult de bodem, dieren eten het op of raken erin verstrikt en plastic deeltjes belanden in ons voedsel. Bovendien kost zwerfafval veel geld door de hoge opruimkosten, het waardeverlies van natuurlijk kapitaal en het mislopen van grondstoffen die hergebruikt kunnen worden. Bewust omgaan met afval is een belangrijke bouwsteen van de transitie naar een circulaire economie. Alle redenen om zwerfafval stevig aan te pakken.

Wat doet Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat (RWS) streeft samen met veel partijen naar een zwerfafvalvrij Nederland. RWS heeft daarbij verschillende rollen: als uitvoeringsorganisatie van IenW is RWS betrokken bij de ontwikkeling en realisatie van het landelijk beleid op zwerfafval, daarnaast fungeert RWS als kennispartner van gemeenten en andere partijen. Als laatste heeft zij een verantwoordelijke rol als beheerder van (water)wegen en oppervlaktewater.

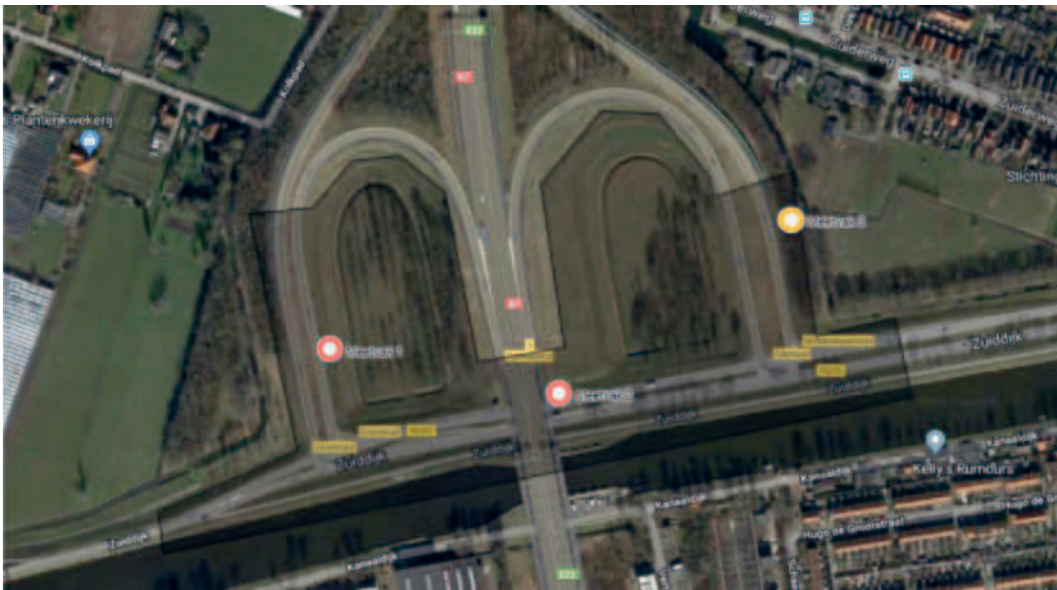
Gezamenlijke aanpak zwerfafval langs wegen

Op initiatief van gemeente Landsmeer en de vrijwilligersorganisatie Landsmeer Schoon, wordt een project opgestart gericht op bewustwording en het voorkomen van zwerfafval. Het project wordt uitgevoerd op het tracé Ring Noord (A10, S117) tot en met Purmerend (via A8, A7). De samenwerkende projectpartijen zijn de gemeenten Landsmeer, Purmerend, Zaanstad, Oostzaan (onder voorbehoud), Amsterdam Noord, Rijkswaterstaat WV en Rijkswaterstaat regio West-Nederland Noord. In elke gemeente worden een of meer op- en afritten geselecteerd, inclusief aanpalend gebied met tankstations, fastfoodketens etc. Deze stakeholders zullen ook worden betrokken bij het project. Daarnaast worden vrijwilligersorganisaties en waar mogelijk andere belanghebbenden, zoals sportverenigingen betrokken.

Naast opruimacties rond de Landelijke Opschoondag 2019 (23 maart), zal een aanpak worden ontwikkeld die gericht is op gedragsverandering, preventie en bewustwording. Communicatie (intern en extern) rond het project is een essentieel onderdeel, evenals een goede monitoring om de effecten van de maatregelen te kunnen vastleggen. Het project is in juli 2018 van start gegaan en zal naar verwachting een jaar lopen.

Bijlage 4 Meetlocaties met meetvakken

Deelgebied 1: Op- en afrit 5 op de A7 Purmerend, gemeente Beemster.

Deelgebied 2: Op- en afrit 4, A7 – Purmer Zuid, gemeente Purmerend

Deelgebied 3: Op- en afrit 2, A7 Wormerland

Deelgebied 4: Afslag op de A7 naar toegangsweg knooppunt Zaanstadrichting rotonde Bernardplein.

Deelgebied 5: A8 verzorgingsplaats de Watering

Deelgebied 6: Op- en afrit A10, Landsmeer S117

Bijlage 5 Vragen subjectieve meting

Deelgebied:

Datum:

Tijd:

1. Geslacht van de geïnterviewde

- Man
- Vrouw

2. Wat is uw leeftijd

- 0-24 jaar
- 25 tot en met 64 jaar
- 64 jaar of ouder

3. Hoe vaak komt u hier langs of verblijft u op deze plek?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Incidenteel

4. Op welke manier bezoekt u deze locatie dan?

- Te voet
- Per fiets
- In de auto

5. Hoe schoon vindt u deze omgeving?

- Helemaal niet schoon
- Niet zo schoon
- Niet schoon, maar ook niet vies
- Redelijk schoon
- Zeer schoon

6. Ziet u weleens zwerfafval?

- Ja, dagelijks
- Ja, wekelijks
- Ja, maar minder vaak
- Nee, nooit

7. In welke mate stoort u zich over het algemeen aan zwerfafval

- In zeer hoge mate
- In redelijk hoge mate
- In beperkte mate
- In zeer beperkte mate

8. Om welke reden(en) stoort u zich aan zwerfafval (meerdere antwoorden mogelijk)

- Vies/rommelig
- Onverschilligheid van mensen
- Het hoort niet
- Er zijn genoeg afvalbakken
- Slecht voor het milieu/gevaar voor dieren
- Gevaarlijk (ligt in de weg)
- Het trekt ongedierte aan
- Het blijft zo lang liggen
- Geen van bovenstaande
- Anders, namelijk

9. Waar is het vaak vies?

10. Wat voor een soort zwerfafval treft u aan?

11. Welk soort zwerfafval stoort u het meeste?

12. Wordt er volgens u voldoende gedaan om de omgeving schoon te houden?

13. Wat zou er volgens u gedaan kunnen worden om de omgeving schoon te houden/schoon te krijgen?

Bijlage 6 Uitkomsten brainstormsessie

Uitwerking van de brainstorm

Onderverdeeld in fastfoodketens, tankstations en gebiedsbeheerder.

Fastfoodketens

Beschrijving interventie	Beïnvloeding schoon gedrag (Motivatie, Kennis, Hulpmiddelen, Gelegenheid)	Bronaanpak	Schoonmaken	Verwachte effect	Betaalbaarheid	Praktische uitvoerbaarheid	Nodig/Wenselijk/Niet/n.v.t.
Meer prullenbakken goed zichtbaar op de juiste plaats, niet vol en schoon.	M, G			+	+	+	
Gratis afvalzak voor in de auto meegeven aan mensen die iets kopen.	M, H			++	-	+	
Korting geven als je eigen koffiebekker of bakje mee.	M	X		+	-	-	
Statiegeld op plastic producten.	M	X		+	-	-	
Schoon boodschappen op posters/billboards en eigen producten	M			+	++	+	
Route naar de afvalbakken duidelijk zichtbaar maken bijv. met behulp van voetstapjes	M, K			+	+	+	
Leuke prints op meeneemzak en happy meal box betrekken van kinderen	M, H			+	+/-	hangt af van medewerking van derden	
Bij alle contactmomenten zoals bij de mac drive bord, bij de balie en bij bestel monitor zoveel mogelijk schoon boodschappen	M			+	+/-	+/-	
Stoppen met ballonnen en uitgifte van kadootjes in plastic zakjes		X		++	-	-	

Fastfoodketens

Beschrijving interventie	Beïnvloeding schoon gedrag (Motivatie, Kennis, Hulpmiddelen, Gelegenheid)	Bronaanpak	Schoonmaken	Verwachte effect	Betaalbaarheid	Praktische uitvoerbaarheid	Nodig/Wenselijk/Niet/n.v.t.
Medewerker die enkele keren per dag prikt op het terrein gastheer/vrouw maken van het terrein en aanspreken van mensen op schoon gedrag.	M		X	++	+	+	
Eigen terrein schoonhouden en voldoen aan de 25 m regel	M		X	++	++	++	
Geen bon alleen op verzoek		X		++	-	-	

Pompstationhouder

Beschrijving interventie	Beïnvloeding schoon gedrag (Motivatie, Kennis, Hulpmiddelen, Gelegenheid)	Bronaanpak	Schoonmaken	Verwachte effect	Betaalbaarheid	Praktische uitvoerbaarheid	Nodig/Wenselijk/Niet/n.v.t.
Geen plastic handschoenen vrij te pakken buiten, wellicht binnen aanbieden wel alternatief desinfectie pompje en handwasplek met de boodschap "wij zijn duurzaam"	M, H	X		++	++ pompje handwasplek	++ pompje handwasplek	
Geen plastic, geen bon, alleen op verzoek	M	X		++	++	++	
Herbruikbare bekens, statiegeld of korting, omruilen		X		++	-	- statiegeld, korting +	
Eigen terrein schoonhouden en voldoen aan de 25 m regel	M		X	++	++	++	
Afvalbakken goed zichtbaar en op een goede plek	G			++	++	++	
Reclamebord met schoonboodschap op de tanks, deuren, op de balie, bij koffiemachine en op tafeltjes (schone auto, schone omgeving, schoon milieu, energiezuinig rijden)	M			++	+ -	+	

Pompstationhouder

Beschrijving interventie	Beïnvloeding schoon gedrag (Motivatie, Kennis, Hulpmiddelen, Gelegenheid)	Bronaanpak	Schoonmaken	Verwachte effect	Betaalbaarheid	Praktische uitvoerbaarheid	Nodig/Wenselijk/Niet/n.v.t.
Verkoop of aanbieden prullenbakzak voor in de auto, koppelen aan promotie actie	H			++	+ -	++	
Schoon toilet, met slimme boodschappen en goede afvalbak	M, G			++	++	++	
Zichtbaar schoonmaken	M		X	++	++	++	
Sponsors opschoondag met gratis kopje koffie	M			++	+	++	
Draagbare asbakjes	H			+	+ -	+	
Peukenpaal, goed zichtbaar	G			++	+ -	+ -	
Maak gebruik van kinderboodschappen	M			++	+	+	

Beheerder

Beschrijving interventie	Beïnvloeding schoon gedrag (Motivatie, Kennis, Hulpmiddelen, Gelegenheid)	Bronaanpak	Schoonmaken	Verwachte effect	Betaalbaarheid	Praktische uitvoerbaarheid	Nodig/Wenselijk/Niet/n.v.t.
Afvalbakken goed zichtbaar, niet vol, schoon, gedierte kan er niet bij, kleur appeltjes groen	G			++	++	++	
Monitoring van afvalbakken elektronisch	G			+	+ -	+ -	
Prikken rond de afvalbakken, zichtbaar, met boodschap (zichtbare reinigers/materieel)	M		X	++	++	++	
Makkelijke afvalbak ontwerp, signing, kleur	M, H			++	+ -	+	
Pratende/zingende afvalbak, fun	M, G			+	+ -	+ -	
Overzichtelijke openbare ruimte sociale controle, veilig	M			++	++	++	

Beheerder

Beschrijving interventie	Beïnvloeding schoon gedrag (Motivatie, Kennis, Hulpmiddelen, Gelegenheid)	Bronaanpak	Schoonmaken	Verwachte effect	Betaalbaarheid	Praktische uitvoerbaarheid	Nodig/Wenselijk/Niet/n.v.t.
100% schoon na maaien en reiniging, geen half werk afstemmen	M		X	++	+ -	+ -	
Reiniger kijkt breder: schoon, heel, veilig, (integraal)			X	++	-	-	
Drips gebruiken voor schoon boodschappen (landelijke tekst): displays, bewegen bij stilstaand verkeer	M			++	? moet nog onderzocht worden	?	
Authority zoals Andre Kuipers of Hoogeveen Bartje gebruiken om landelijke boodschap uit te dragen (landelijke? campagne)	M			++	-	-	
Gebruik de camera als ogen, of ogen-bord	M			++	+	+	
Handhaving openbare ruimte, 25 meter regel	M			+	-	-	
Handhaving op schoon-gedrag weggebruikers en consumenten	M			+	-	-	
Goed contact met vrijwilligers, stakeholders, ondernemers. Aandacht geven. Samenwerking		X		++	++	++	
Blikvangers, toeters, G-Snake op slimme plekken	G			++	+ -	+ -	

Parkeerkaart

Tijdens de brainstorm is nog een parkeerkaart gebruikt. Hierop konden losse ideeën worden opgeschreven.

- Maak gebruik van beelden zoals een kikker/schildpad met een rietje in zijn buik of neus (dierenleed tonen).
- Geef de gezondheidsrisico's aan van plastic in drinkwater.
- Geef de kosten aan, hoeveel geld het kost om al dat afval op te ruimen.
- Via de regiomanagers van pompstationshouders bekendheid geven aan de 25 meter regel.
- Naming en shaming van bedrijven gebruiken.
- Verbinding met scholen maken.

Toevoeging vanuit eerdere projecten

De toevoeging gaat met name om de manier waarop een boodschap gesteld kan worden en de plaats van de boodschap.

De boodschappen kunnen worden ingestoken op meerdere manieren:

- **Verzoek:** helpt u ook mee onze wegen/VZP/PPP schoon te houden?, Rij zwerfafvalvrij, keep it clean.
- **Voordelen:** op een schone weg rij je fijner, ben je blijer, geniet je meer.
- **Gevolgen:** dode dieren, lekke banden, minder pech, gevoel van verloedering, afname leefbaarheid, onveiligheid, hoge maatschappelijke opruimkosten, opruimen veroorzaakt oponthoud/files, strafbaarheid: boetekans.

De boodschappen kunnen op verschillende kanalen en locaties:

- Borden, banners, panelen en displays, langs wegen en fietspaden.
- Bij betreding verkooppunt, VZP, CPP.
- Op/bij de toiletten
- Op hulpmiddel/voorziening voor in de auto (zakje, bakje, tasje).
- Op tafels tankstations, fastfood en verzorgingsplaatsen.
- Bij kassa en op ramen tankstations en fastfood.
- Op voorzieningen/afvalbakken van fastfood, tankstations, VZP.
- Op gastheer/-vrouw en reinigende mensen en apparatuur.
- Tijdens maai- en schoonmaakwerkzaamheden (wij werken aan schone bermen helpt u mee?).
- Op stickers: Supporter van schone wegen raamsticker.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl
0800 - 8002

september 2020 | WVLO920TP516